

Sygnatura akt IV U 1044/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2017r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym

Przewodniczący: **SSO Alicja Romanowska**

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Grądzik

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2017r. w Elblągu

na rozprawie sprawy

z odwołania A. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 1 czerwca 2017 r. znak: (...)

o emeryturę pomostową

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. R. prawo do emerytury pomostowej od 12 maja 2017r. ;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. na rzecz ubezpieczonego A. R. kwotę 180,00 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IV U 1044 /17

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A. R. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 1 czerwca 2017 r., znak (...), którą odmówiono mu prawa do emerytury pomostowej z uwagi na niewykonywanie po 31.12.2018r pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy z 19.12.2008r o emeryturach pomostowych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że po 31 grudnia 2008r wykonywał prace w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej związanej z usługami związanymi z ratownictwem medycznym.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wniósł o jego oddalenie. Powołując się na art. 4 pkt 1 i art. 4 do 7 oraz art. 8 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 z 2008r.) pozwany wskazał, że ubezpieczony nie wykazał, aby to 31 grudnia 2008r wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony A. R. ur. (...), w dniu 12 maja 2017r. wystąpił do pozwanego z wnioskiem o emeryturę pomostową.

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku oraz znajdujących się w aktach rentowych i KP skarżącego, pozwany organ rentowy ustalił, że ubezpieczony ukończył wiek 60 lat, wykazał okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Decyzją z dnia 1 czerwca 2017r. pozwany odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej podnosząc, że po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał on prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy z 19.12.2008r o emeryturach pomostowych. Organ rentowy nie kwestionował, że A. (...) wykazał on co najmniej 15 letni okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS i art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

A. R. nie zgodził się z powyższą decyzją, podnosząc, że po 31 grudnia 2018r wykonywał prace w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, prowadząc działalność gospodarczą w ramach której wykonywał czynności związane z ratownictwem medycznym wymienione w pkt 18 załącznika nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r o emeryturach pomostowych- prace członków zespołów ratownictwa medycznego.

A. R. w okresie zatrudnienia od 1.05.1982r. do 31.12..2000r pracował w pełnym wymiarze czasu pracy (...) w O. na stanowisku kierowcy karetki pogotowia ratunkowego. W okresie od 1.01.2001r do 31.12.2003r ubezpieczony A. R. pracował w Zespole (...) w (...) jako kierowca karetki pogotowia.

(okoliczność bezsporna, nadto świadectwo pracy w warunkach szczególnych z 28.03.2017r.k-8 ,świadectwo pracy k-9 ar/

Po 31 grudnia 2008r./ od 1.01.2006r do chwili obecnej / ubezpieczony prowadzi działalność gospodarczą w ramach której wykonywał czynności związane z ratownictwem medycznym.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie choć z innych powodów niż podniesiono w odwołaniu. .

Warunki nabywania prawa do emerytury pomostowej określa ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U z 2008 r. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

Podkreślić należy, że ustawa o emeryturach pomostowych zastąpiła przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS określające zasady przyznawania emerytur w niższym wieku pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze nowymi regulacjami określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu tego rodzaju pracy. Najogólniej rzecz ujmując celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone. Ustawa ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania emerytury pomostowej do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) rozpoczęły przed 1 stycznia 1999 r. (art. 4 pkt 5 ustawy). Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny emerytura pomostowa ma być „pomostem między dotychczasowym systemem z licznymi możliwościami przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym i nowym systemem, w którym tego typu rozwiązania będą wyjątkiem” (uzasadnienie wyroku z dnia 16 marca 2010 r., K17/09, (...) 2010 nr 3, poz. 21). Wskazany wyżej cel ustawy realizują w najbardziej widoczny sposób jej przepisy określające przesłanki nabycia emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 4 cyt ustawy prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,

2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, że jakkolwiek w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego przez ustawę stażu przypadającego przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 1 stycznia 2009 r., wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to właściwego ograniczenia do zamierzonego przez ustawodawcę kręgu osób uprawnionych do emerytury pomostowej dokonuje konieczność spełnienia przesłanki z art. 4 pkt 6. Wymaganie to spełnia zasadniczą funkcję eliminacyjną, ograniczając ostatecznie prawo do emerytury pomostowej do kręgu osób wykonujących pracę kwalifikowaną jako szczególną w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W załączniku 2 do ustawy o emeryturach pomostowych wymienia się w punkcie 9 prace kierowców pojazdów uprzywilejowanych, w pkt 18 pracę członków zespołów medycznych. W ocenie Sądu w pierwszej kolejności wyjaśnienia wymagało, czy ubezpieczony po 31 grudnia 2008r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Wskazać należy, iż ubezpieczony podnosił, iż wykonywał w tym czasie czynności związane z ratownictwem medycznym w ramach działalności gospodarczej i ten okres powinien być zaliczony do uprawnień do emerytury pomostowej. Stanowisko ubezpieczonego jest niezasadne i nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach. Poza sporem jest, że po 31.12.2008r ubezpieczony nie był zatrudniony w charakterze pracownika. Zwrócić należy uwagę, że ustawa o emeryturach pomostowych pozwala zaś na zaliczenie pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jedynie w ramach stosunku pracy i tylko w pełnym wymiarze czasu pracy. Osoby prowadzące działalność gospodarczą nie są objęte przywilejami związanymi z możliwością przejścia na wcześniejszą emeryturę zarówno na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748), jak też w oparciu o przepisy ustawy i emeryturach pomostowych.

Wolą ustawodawcy prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostało ograniczone do tych osób, których ubezpieczenie wynikało wyłącznie ze stosunku pracy. Regulacje zawarte w wyżej przytoczonych aktach prawnych nie mają zastosowania do osób nie będących pracownikami, a więc również tych, którzy prowadzą działalność gospodarczą i nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu odrębnemu od pracowniczego. Nie ma przy tym znaczenia, na czym polegała praca osób prowadzących działalność gospodarczą. Prowadzący na własny rachunek biznes nie mają takich samych uprawnień emerytalnych jak pracownicy, co nie narusza konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Wykonywanie pracy w reżimie pracowniczym jest uzależnione od spełnienia przesłanek z art. 22 kp, w tym przede wszystkim osobistym świadczeniu pracy w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Natomiast wykonywanie pracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej cechuje chociażby swoboda w dysponowaniu swoim czasem oraz brak elementu podporządkowania. Nie sposób zatem uznać za tożsame wykonywanie pracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej i pracy w ramach wykonywania umowy o pracę. Dlatego też nie zachodziła potrzeba przesłuchiwania zawnioskowanych

przez ubezpieczonego świadków na okoliczność ,że jakiego rodzaju czynności wykonywał ubezpieczony po 31.12.2008r,skoro nie budziło wątpliwości ,ze wykonywał on je w ramach działalności gospodarczej, a nie w reżimie stosunku pracy.

Nie mniej jednak, możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje art. 49 ustawy według którego prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przytoczony przepis zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o rozważane świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy / w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. / . Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. W uzasadnieniu wyroku z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11 Sąd Najwyższy wskazał, że w świetle tego przepisu nie ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, nie może być kwalifikowany jako prace w warunkach szczególnych (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy) w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów. Sąd Najwyższy podkreślił, powołując się na wcześniejsze orzecznictwo, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych. W rezultacie należy uznać, że określenie „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3” zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emeryturach i rentach z FUS.

Należy podkreślić, iż jedynie łączne spełnienie wszystkich przesłanek uprawnia do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury. Innymi słowy nie spełnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 4 cytowanej ustawy pozbawia wnioskodawcę prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy nie kwestionował, że na dzień 1 stycznia 2009r ubezpieczony legitymował się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnym w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych na stanowisku kierowcy pojazdu uprzywilejowanego – kierowca karetki pogotowia wymienionym w załączniku nr 2 pkt 9 w/wym ustawy.

Na marginesie wskazać należy jedynie, że definicję pojazdu uprzywilejowanego zawiera, nieobowiązująca już, ustawa z 01.02.1983 r. Prawo o ruchu drogowym stanowiąc w art. 4 pkt 15, że jest to pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zamiennym tonie; określenie to obejmuje również pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane Sił Zbrojnych lub Milicji Obywatelskiej, wysyłające dodatkowo czerwone światło błyskowe. Taki pojazd w razie, gdy uczestniczy w akcji związanej z ratowaniem życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia lub w razie konieczności zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego może korzystać z ułatwień w ruchu drogowym po włączeniu jednocześnie sygnału dźwiękowego i świetlnego- art. 43 ust 1. Pojazdami uprzywilejowanymi są m.in. karetki sanitarne pogotowia ratunkowego i pojazdy organów i jednostek organizacyjnych podległych MSW z wyjątkiem przedsiębiorstw - § 23 pkt 2 i 5 Rozporządzenia Ministra Komunikacji z 08.12.1983 r. w sprawie warunków technicznych i badań pojazdów. Wyposażone są one w sygnały ostrzegawcze: dźwiękowy o zmiennym tonie i świetlny błyskowy o niebieskiej barwie

umieszczone na zewnątrz pojazdu [światlany na dachu]- § 24 i 25 rozporządzenia. Karetki sanitarne pogotowia ratunkowego powinny mieć barwę kremową lub żółtą samochodową z niebieskim pasem wyróżniającym. Dla karetek reanimacyjnych dopuszczono dodatkowo pasy wyróżniające barwy czerwonej, umieszczone wokół dachu oraz bezpośrednio pod pasem barwy niebieskiej - § 27. Podobne regulacje zawiera § 23 , 24 i 27 Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 01.02.1993 r. w sprawie warunków technicznych i badań pojazdów[Dz.U., nr 21 poz. 91]

Ustawa z 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym w pierwotnym tekście w podobny sposób określiła rodzaje pojazdów uprzywilejowanych wskazując w art. 53 ust 1, że takim pojazdem jest m.in. pojazd samochodowy pogotowia ratunkowego ale też Policji czy jednostki nie wymienionej w pkt 1-8, jeżeli jest używany w związku z ratowaniem życia lub zdrowia ludzkiego - na podstawie zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ogólną definicję pojazdu uprzywilejowanego zawiera natomiast art. 2 pkt 38 ustawy stanowiąc, że jest to pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi; określenie to obejmuje również pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane wysyłające dodatkowo sygnały świetlne w postaci czerwonego światła błyskowego. Korzystanie z uprzywilejowania pojazdu polega na możliwości nie stosowania się do przepisów o ruchu pojazdów, zatrzymaniu i postoju, do znaków i sygnałów drogowych w razie uczestnictwa w akcji związanej z ratowaniem życia lub zdrowia ludzkiego albo z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa lub porządku publicznego lub w przejeździe kolumny pojazdów uprzywilejowanych, w wykonywaniu zadań związanych bezpośrednio z zapewnieniem bezpieczeństwa osób zajmujących kierownicze stanowiska. Korzystanie z uprzywilejowania wymaga włączenia sygnałów świetlnych i dźwiękowego.

Zacytowane regulacje wskazują na sens uprzywilejowania pojazdów w ruchu drogowym, który polega na ułatwieniu możliwie szybkiego dotarcia do określonego miejsca pojazdom biorącym udział w akcjach ratowniczych albo w celu zmniejszenia skutków katastrofy. Używanie zatem pojazdu jako uprzywilejowany nie musi mieć charakteru ciągłego, permanentnego. Z pojęciem akcji ratowania życia i zdrowia łączy się element nagłości, związany z wystąpieniem nieprzewidzianych zdarzeń zagrażających życiu, zdrowiu, mieniu, w sposób wymagający podjęcia natychmiastowego, nie cierpiącego zwłoki działania np. transport chorego w stanie bezpośredniego zagrożenia życia. Za takie działania został uznany też np. transport krwi i to nie tylko ten, który polega na dostarczaniu jej na ratunek do szpitala, ale każdy, który ograniczony jest wymogami czasowymi. Krew i tkanki nie są bowiem artykułami konsumpcyjnymi, ale elementami niezbędnymi przy zabiegach medycznych, składnikami nie porównywalnymi do żadnego innego. Ich transport wymaga rygorów czasowych aby mogły nadawać się do zastosowania [por. wyrok WSA w Warszawie z 27.03.2008 r. (...) SA/Wa 205/08 LEX Nr 505362] W orzecznictwie sądów administracyjnych pojazdy służące do transportu krwi i jej składników są traktowane jako pojazdy używane w związku z ratowaniem życia i zdrowia.

Zdaniem Sądu Okręgowego pojazd ma status uprzywilejowanego zawsze jeśli spełnia kryteria ustawowe, a jedynie, korzystanie z uprzywilejowania jest dozwolone w sytuacjach określonych prawem. W konsekwencji kierowca pojazdu, który to pojazd ma status uprzywilejowanego jest zawsze „kierowcą samochodu uprzywilejowanego w ruchu drogowym” niezależnie od tego, czy przez cały czas pracy korzysta z uprzywilejowania uczestnicząc w akcjach ratowniczych. Jego praca ma bowiem charakter szczególny, wymagając szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, a możliwość należytego wykonywania jej w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; - art. 3 ust 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W konsekwencji okres pracy odwołującego się na stanowisku kierowcy karetki pogotowia ratunkowego /pojazdu uprzywilejowanego/ jest okresem pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu Wykazu A dział VIII pkt 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze(Dz.U.83.8.43 z późn. zm.) oraz załącznika 2 poz. 9 ustawy z dnia 19 12 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Tym samym, w ocenie Sądu ubezpieczony wykazał wykonywanie przed 31.12.2008r. przez okres co najmniej 15 lat prac w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W związku z tym należało uznać, że wnioskodawca spełnił przesłanki do emerytury pomostowej i dlatego też Sąd, stosownie do art. 477¹⁴§2 k.p.c., uwzględnił odwołanie skarżącego i orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art.98 k.p.c. i 108 k.p.c. w związku z § 9 ust.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności Radców Prawnych.